

Polityka otwartego dostępu do wyników badań w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym¹

Zważywszy, że:

1. wartościami SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego (zwanego dalej: **“Uniwersytetem SWPS”** lub **„Uczelnią”**) są odwaga, odpowiedzialność i otwartość;
 2. misją społeczną Uczelni jest między innymi edukacja oraz dzielenie się ze społeczeństwem najnowszą wiedzą;
 3. Uniwersytet SWPS jest zobowiązany do jak najszybszego i najszerszego rozpowszechniania rezultatów badań w nim prowadzonych;
 4. zgodnie z wartościami Uczelni oraz zobowiązaniem społecznym Uniwersytet SWPS dąży do udostępniania wyników badań finansowanych ze środków publicznych w sposób tak transparentny i otwarty jak to tylko możliwe
- Uniwersytet SWPS przyjmuje Politykę otwartego dostępu do wyników badań opierającą się o politykę Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz politykę Narodowego Centrum Nauki, a także odpowiadającą na założenia Planu S (podpisanego przez cOAlition S), obejmującą zasady publikowania w otwartym dostępie osiągnięć naukowych (w tym recenzowanych artykułów naukowych) i artystycznych oraz danych badawczych, które są efektem realizacji działań lub projektów badawczych finansowanych, lub współfinansowanych ze środków publicznych na naukę, lub z innych środków pozostających w dyspozycji Uniwersytetu SWPS,

o następującej treści:

[Definicje]

§ 1

Przez użyte w niniejszej Polityce pojęcia należy rozumieć odpowiednio:

- 1) **Artykuł naukowy** – recenzowany (peer-reviewed) i zaakceptowany do druku artykuł w czasopiśmie naukowym, z wyjątkiem monografii, rozdziałów w monografii i recenzowanych utworów zebranych (zgodnie z “Planem S”);
- 2) **Autor / Współautor** - osoba, której osiągnięcie naukowe lub artystyczne jest afiliowane przy Uniwersytecie SWPS i podlega zgłoszeniu w Procesie Deponowania Osiągnięć - zgodnie z zasadami niniejszej Polityki i innych regulacji ministerialnych i uczelnianych;
- 3) **Dane badawcze** - termin używany do określenia wszelkich kategorii informacji, danych wytworzonych lub gromadzonych w ramach działalności naukowej i wykorzystywanych jako dowody w procesie badawczym lub do weryfikacji poprawności ustaleń i wyników badań, utrwalone w postaci elektronicznej oraz poddanych anonimizacji oraz analizie lub opisowi przez badaczy; przez Dane badawcze należy także rozumieć dane badawcze, o których mowa w art. 2

¹ Z dniem 1 października 2023 roku na podstawie Zarządzenia Nr 16/2023 Rektora SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z dnia 1 marca 2023 roku w sprawie zmiany nazwy SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z siedzibą w Warszawie, zmieniona zostaje dotychczasowa nazwa uczelni „SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny z siedzibą w Warszawie” na „Uniwersytet SWPS”

pkt 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 roku o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego;

- 4) **Deponent** - osoba (Autor lub Współautor), zgłaszająca (deponująca w Procesie Deponowania Osiągnięć) swoje Osiągnięcie naukowe lub artystyczne, deklarująca jego autorstwo lub współautorstwo oraz afiliację Uniwersytetu SWPS;
- 5) **Embargo czasowe** - okres, po którym dana wersja Osiągnięcia naukowego lub artystycznego może być udostępniana w Otwartym dostępie za pośrednictwem Repozytorium;
- 6) **Metadane** - termin używany w odniesieniu do opisu bibliograficznego (danych na temat zawartości Repozytorium); Metadane zasadniczo zwiększają możliwość wyszukania danej zawartości. O poprawność Metadanych na temat zawartości np. publikacji i baz danych zamieszczonych w repozytorium dbają Redaktorzy Repozytorium;
- 7) **Osiągnięcie naukowe lub artystyczne (Osiągnięcie)** - rozumiane jako publikacje naukowe (artykuły w recenzowanych czasopismach), monografie, rozdziały w monografiach oraz recenzowane materiały konferencyjne, czy też oryginalne Dane badawcze albo opisy osiągnięć artystycznych;
- 8) **Oryginalna wersja autorska (preprint)** - termin używany do opisanie wersji manuskryptu zgłoszonego do recenzji w czasopiśmie naukowym; preprint w rozumieniu niniejszej Polityki nie jest Osiągnięciem naukowym lub artystycznym zgodnie z definicją z pkt 7 i preprinty nie są gromadzone w repozytorium Uniwersytetu SWPS;
- 9) **Ostateczna wersja autorska (Author Accepted Manuscript - AAM lub postprint)** - termin używany do opisanie manuskryptu Artykułu naukowego w edytowalnej wersji (doc, docx, rtf i odt) po recenzji, ale przed sformatowaniem przez wydawcę; jest to wersja Artykułu naukowego (Osiągnięcia naukowego lub artystycznego) tuż po zaakceptowaniu przez redakcję czasopisma, z uwzględnieniem poprawek w odpowiedzi na uwagi recenzentów; do tej wersji Osiągnięcia pełne prawa autorskie mają wyłącznie Autor i Współautorzy (również spoza Uniwersytetu SWPS); Strona tytułowa postprintu powinna zawierać informację o wersji manuskryptu oraz w jakim czasopiśmie został on zaakceptowany: (*"This version of the article has been peer reviewed and accepted for publication at [JOURNAL]. This postprint (Author Accepted Manuscript) is NOT the Version of Record and does not include any post acceptance improvements and corrections."*);
- 10) **Ostateczna wersja opublikowana (Version of Record - VoR, ostateczna wersja wydawcy)** - termin używany do opisanie finalnej wersji Osiągnięcia naukowego lub artystycznego po recenzji i sformatowaniu przez wydawcę czasopisma naukowego (zwykle zawiera logotypy wydawcy i czasopisma). Po podpisaniu umowy licencyjnej lub umowy przenoszącej prawa (umowa wydawnicza) za dystrybucję wersji VoR odpowiada wydawca - oznacza to, że niektóre czasopisma oparte są o model subskrypcji, który zabrania dzielenia się taką wersją artykułu przez autora wymuszając "Złotą drogę otwartego dostępu", tj. odpłatne na koszt Autora udostępnienie Artykułu w otwartym dostępie przez czasopismo lub wydawcę;
- 11) **Otwarte licencje** – termin określający regulacje prawne precyzujące, w jaki sposób możliwe jest dzielenie się i powtórne używanie Osiągnięć naukowych lub artystycznych. Otwarte licencje (najpopularniejsze to CC <https://creativecommons.pl/>) najczęściej dopuszczają darmowy i nieograniczony dostęp i ponowne wykorzystanie przy zacytowaniu autora oryginalnego osiągnięcia (licencja CC-BY [Creative Commons – Uznanie autorstwa], CC-BY-SA [Creative Commons – Uznanie autorstwa na tych samych warunkach] lub równorzędne).
- 12) **Otwarty dostęp (Open Access)** - bezpłatny dostęp do pełnych treści recenzowanych Osiągnięć naukowych lub artystycznych (w tym Artykułów naukowych) w publicznym Internecie bez barier prawnych i technicznych, w tym bez konieczności logowania się;
- 13) **Polityka** – niniejsza Polityka otwartego dostępu do wyników badań w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym;

- 14) **Proces Deponowania Osiągnięć (PDO)** - proces informowania Uczelni o nowym Osiągnięciu naukowym lub artystycznym albo Danych badawczych, zgodnie z zasadami niniejszej Polityki, za pośrednictwem udostępnionych systemów informatycznych Uczelni, o których mowa w treści niniejszej Polityki;
- 15) **Redaktor Repozytorium** - pracownik biblioteki lub inna osoba odpowiedzialna za udostępnianie w Repozytorium informacji naukowej oraz kompletność danych na potrzeby sprawozdawczości do innych systemów ministerialnych;
- 16) **Repozytorium** – miejsce gromadzenia Osiągnięć naukowych lub artystycznych oraz zbiorów Danych badawczych zgodnie z warunkami otwartej licencji (CC0), służące do zarządzania treściami naukowymi, w szczególności do deponowania, przechowywania oraz udostępniania ww. treści, oparte na oprogramowaniu komputerowym DSpace 7 lub DSpace 7 CRIS oraz zgodnie ze standardami OpenAIRE oraz OpenDOAR;
- 17) **Rezygnacja na żądanie** (wniosek opt-out) - uprawnienie Deponenta do rezygnacji ze stosowania zasad niniejszej Polityki w odniesieniu do deponowanego Osiągnięcia naukowego lub artystycznego;
- 18) **Stały identyfikator** – termin opisujący charakterystyczny ciąg znaków przypisany na stałe do unikalnego obiektu (np. Osiągnięcia naukowego lub artystycznego) np. numer DOI (digital object identifier);
- 19) **Ustawa** - ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 roku o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego ;
- 20) **Zielona droga otwartego dostępu** - udostępnianie treści Artykułu naukowego przez Deponenta poprzez zamieszczanie artykułu w Repozytorium w wersji postprint (Ostatecznej wersji autorskiej), prowadzące do rozpowszechniania utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz zapewniający możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z niego zgodnie z właściwymi przepisami (otwarty dostęp gratis), bądź wraz z udzieleniem każdemu licencji na nieograniczone, nieodpłatne i niewyłączne korzystanie z niego oraz z jego ewentualnych opracowań (otwarty dostęp libre).
- 21) **Złota droga otwartego dostępu** - udostępnianie treści Artykułu naukowego przez wydawcę czasopisma poprzez opłacenie otwartego dostępu do konkretnego Osiągnięcia naukowego lub artystycznego w wersji VoR; jest to płatna usługa zniesienia bariery dostępu (paywall) do artykułu na stronie wydawcy, prowadzący do rozpowszechniania utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz zapewniający możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z niego zgodnie z właściwymi przepisami (otwarty dostęp gratis) bądź wraz z udzieleniem każdemu licencji na nieograniczone, nieodpłatne i niewyłączne korzystanie z niego oraz z jego ewentualnych opracowań (otwarty dostęp libre).

§ 2

Postanowienia Polityki nie naruszają postanowień Regulaminu zarządzania własnością intelektualną oraz zasad komercjalizacji w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym (zwanego dalej: „Regulaminem zarządzania własnością intelektualną”) lub aktów prawnych go zastępujących.

[Podmioty zobowiązane]

§ 3

Polityka obowiązuje pracowników obszaru akademickiego, w tym: nauczycieli akademickich i pracowników badawczo-technicznych (post-doc), oraz doktorantów Uniwersytetu SWPS zaangażowanych w prace badawcze i publikujących rezultaty takich prac z afiliacją Uniwersytetu

SWPS, którzy powinni podejmować wszelkie działania na rzecz zapewnienia otwartego dostępu do swoich Osiągnięć naukowych lub artystycznych oraz wytworzonych lub zgromadzonych Danych badawczych, w szczególności recenzowanych artykułów naukowych, poprzez ich deponowanie w Procesie deponowania osiągnięć i upublicznienie w Repozytorium na zasadach Zielonej drogi otwartego dostępu.

[Osiągnięcia naukowe lub artystyczne]

§ 4

1. Niniejsza Polityka dotyczy Osiągnięć naukowych lub artystycznych, będących rezultatem lub opisujących rezultaty badań finansowanych z publicznych lub niepublicznych grantów przyznanych przez krajowe, regionalne lub międzynarodowe instytucje finansujące i rady ds. badań naukowych. Autorzy lub Współautorzy Artykułów naukowych muszą je opublikować w otwartych czasopismach lub udostępnić w Repozytorium Uniwersytetu SWPS (bez embarga czasowego), korzystając z Zielonej drogi otwartego dostępu.
2. Zgłoszenie Artykułu naukowego, jako Osiągnięcia naukowego lub artystycznego, wiąże się każdorazowo ze zdeponowaniem postprintu. Deponent spośród Autorów lub Współautorów powinien zdeponować swój postprint w Repozytorium niezwłocznie po akceptacji Osiągnięcia.
3. Niniejsza Polityka obowiązuje, jeśli Artykuł naukowy, jako Osiągnięcie naukowe lub artystyczne, został zaakceptowany do druku po dniu wejścia w życie Polityki.
4. Autor lub Współautor, jako Deponent, może zgłosić się z wnioskiem do Redaktora Repozytorium o wycofanie stosowania licencji otwartego dostępu dla danego Artykułu Naukowego albo Osiągnięcia naukowego lub artystycznego (Rezygnacja na żądanie, opt-out). Wniosek Deponenta o wycofanie licencji otwartego dostępu będzie zaakceptowany przez Redaktora Repozytorium bez żadnych dodatkowych formalności.

[Repozytorium]

§ 5

1. Jednostką organizacyjną Uniwersytetu SWPS odpowiedzialną za zarządzanie i administrowanie Repozytorium jest Dział Administrowania Nauką.
2. Repozytorium realizuje następujące cele:
 - 1) zgłaszane Osiągnięcia naukowe lub artystyczne będą gromadzone i udostępnione poprzez Repozytorium Uniwersytetu SWPS (zarejestrowane wg standardów Open DOAR) w postaci zbiorów metadanych (dla wszystkich Osiągnięć naukowych lub artystycznych) lub wersji pełnotekstowych (dla Artykułów naukowych, realizujących zasady Zielonej drogi otwartego dostępu);
 - 2) Repozytorium prezentuje osobne zbiory osiągnięć naukowych (kolekcja pełnotekstowa recenzowanych artykułów naukowych) lub danych badawczych w otwartym dostępie oraz pozostałych Osiągnięć naukowych lub artystycznych (kolekcje osiągnięć w formie metadanych lub informacji bibliograficznych bez wersji pełnotekstowych lub graficznych);
 - 3) deponowanie w Repozytorium skutkuje nadaniem odrębnego numeru DOI (w ramach odrębnej usługi oferowanej przez DataCite - oficjalną agencję rejestracyjną DOI) dla wersji postprint oraz Danych badawczych;
 - 4) dostęp do Osiągnięć naukowych lub artystycznych będzie otwarty dla przeglądających zawartość Repozytorium oraz zapewnione będą zasady wyszukiwania, dostępności, interoperacyjności i ponownego użycia danych (tzw. FAIR Data). W przypadku zasobów innych niż Artykuły naukowe, dopuszcza się czasowe lub stałe ograniczenie publicznego udostępniania deponowanych zasobów, jeżeli warunki licencji lub przepisy prawa tego nakazują.

[Deponowanie]

§ 6

1. Deponent, niezwłocznie po akceptacji Osiągnięcia naukowego lub artystycznego przez wydawcę lub - w przypadku Danych badawczych - po właściwym przygotowaniu zbioru danych, dokonuje zgłoszenia we wskazanym systemie uczelnianym, poprzez wypełnienie udostępnionego formularza (Proces Deponowania Osiągnięć). W formularzu uzupełnia podstawowe Metadane, opisujące Osiągnięcie naukowe lub artystyczne (podając m.in. tytuł, abstrakt, nazwę czasopisma) albo Dane badawcze, wskazując Współautorów z Uniwersytetu SWPS. Następnie wgrywa (dołącza) plik wersji postprint Artykułu naukowego (edytowalną, Ostateczną wersję autorską) oraz potwierdza warunki otwartej licencji udostępniania postprintu albo Danych badawczych. Deponent może dołączyć inne pliki związane z Osiągnięciem naukowym lub artystycznym, które nie będą upubliczniane w Repozytorium, ale stanowić mogą ułatwienie w pracy edytorskiej Redaktora Repozytorium. Pozostałe czynności wynikające z Procesu deponowania osiągnięć, wykonuje Redaktor Repozytorium.
2. Redaktor Repozytorium weryfikuje (przy użyciu danych zgromadzonych w bazie Sherpa Romeo) czy możliwe jest upublicznienie pliku pełnego tekstu postprintu (czy publikacja postprintu w Repozytorium na licencji CC-BY jest zgodna z warunkami i wymaganiami wydawcy). Po pozytywnej weryfikacji, zgłoszone Osiągnięcie naukowe lub artystyczne zostanie przez Redaktora Repozytorium upublicznione w Repozytorium w wersji pełnotekstowej, jeśli spełnia warunki Zielonej drogi otwartego dostępu albo w postaci metadanych, jeśli nie spełnia warunków Zielonej drogi otwartego dostępu.
3. Po uzupełnieniu Metadanych dot. Osiągnięcia po stronie wydawcy (repozytorium kieruje do VoR lub linku i - numeru DOI do pełnotekstowej wersji na stronie wydawcy), Osiągnięcie zostanie automatycznie włączone (status szkic) do dorobku ewaluacyjnego Autorów w systemie Sciencecloud.
4. Autor i Współautorzy (bez względu czy byli Deponentem) potwierdzają swoje oświadczenia i wnioski związane z procesem afiliowania Osiągnięcia oraz wypłaty premii publikacyjnej za zgłoszone Osiągnięcie naukowe lub artystyczne - wówczas Osiągnięcie w Sciencecloud zostanie ostatecznie opracowane przez Redaktorów Repozytorium na potrzeby ewaluacji jakości działalności naukowej.
5. Każdorazowo Deponent lub Autor, Współautorzy, Redaktor Repozytorium oraz pozostali uprawnieni uczestnicy procesu (np. Biuro Prorektor ds. nauki i Dział Administrowania Nauką) mają możliwość zapoznać się z jego aktualnym statusem (kompletność uzupełniania Metadanych, upubliczniania ostatecznej wersji autorskiej (postprintu) lub ostatecznej wersji opublikowanej (VoR) oraz wypłaty premii.

[Zarządzanie prawami autorskimi]

§ 7

Jeśli Autor z Uniwersytetu SWPS dopiero zamierza opublikować swoje wyniki badań w czasopiśmie, które nie pozwala Autorowi na udostępnianie Ostatecznej wersji autorskiej na zasadach Otwartej licencji, to możliwe jest wykonanie, następujących trzech kroków:

- 1) zgłaszając swój tekst, można poinformować wydawcę (w manuskrypcie Artykułu naukowego lub liście przewodnim) o zamiarze zachowania prawa do Ostatecznej wersji autorskiej i zamiarze udostępnienia swojego tekstu za darmo w Repozytorium;
- 2) jeśli nie jest to możliwe, należy nanieść propozycje zmian do umowy licencyjnej lub umowy przenoszącej prawa przedstawionej przez wydawcę;
- 3) jeśli nie jest to możliwe, bądź wprowadzone przez Autora zmiany nie zostaną zaakceptowane przez wydawcę, należy skorzystać z Rezygnacji na żądanie ze stosowania niniejszej Polityki,

poprzez złożenie wniosku opt-out (okno dialogowe w czasie deponowania osiągnięcia w Repozytorium) i w uzasadnieniu wniosku należy wskazać na konieczność zastosowania takiego rozwiązania. Skutkuje to niestosowaniem lub wycofaniem licencji Otwartego dostępu w Repozytorium oraz niestosowaniem Zielonej drogi otwartego dostępu dla tego Osiągnięcia naukowego lub artystycznego.

[Korzyści]

§ 8

Realizacja Polityki pozwala na uzyskanie następujących korzyści przez Autorów lub Współautorów:

- 1) Repozytorium jest podstawowym narzędziem realizującym i monitorującym realizację Polityki, zapewniającym bezpieczeństwo przechowywanych informacji, ich kompatybilność i interoperacyjność z obowiązkami sprawozdawczymi (PBN/POL-on) oraz pozwalającym na indeksowanie Metadanych z Repozytorium przez globalne serwisy (Google Scholar, Web of Science, Scopus i in.), co pozwala na zwiększenie liczby cytowań;
- 2) Autorzy i Współautorzy Osiągnięć naukowych lub artystycznych, w tym Artykułów naukowych mają szansę wyszukiwalności i zwiększonej widoczności Osiągnięcia - indeksowania w globalnych agregatorach zasobów naukowych oraz monitorowania poziomu cytowań;
- 3) Autorzy lub Współautorzy zbiorów Danych badawczych zyskują lepszą wyszukiwalność powiązanych Artykułów naukowych lub innych Osiągnięć naukowych lub artystycznych, umożliwiają weryfikację wyników badań i ich ponowne wykorzystanie, co stwarza dodatkowe możliwości nawiązania współpracy z innymi badaczami;
- 4) Proces deponowania osiągnięć uruchamia procedury wewnętrzne Uniwersytetu SWPS, które dotychczas wymagały dodatkowych czynności, tj.: złożenia oświadczenia afiliacyjnego i zgody na ewaluację, wniosku o wypłatę premii publikacyjnej oraz popularyzacji nowych Osiągnięć naukowych lub artystycznych.

[Klauzule]

§ 9

1. Zgodnie z działaniami "Planu S" badacze - autorzy, afiliowani oraz podlegający Regulaminowi zarządzania własnością intelektualną, mogą używać tekstów klauzuli, których treść naniesiona w umowie licencyjnej lub liście przewodnim oraz na tytułowej stronie postprintu zabezpiecza prawa Autora i usuwa potencjalne konflikty z niezgodnością licencji między propozycją wydawcy a niniejszą Polityką i umożliwia udostępnienie postprintu w Repozytorium.
2. Treści przykładowych klauzul rekomendowanych przez Uczelnię dostępne są na Wirtualnej Uczelni (portalu) i mogą być modyfikowane i aktualizowane, co nie stanowi zmiany treści i zakresu obowiązywania niniejszej Polityki.

[Postanowienia końcowe]

§ 10

W zakresie nieobjętym niniejszą Polityką zastosowanie znajdują odpowiednie akty wewnątrzuczelniane i przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Aneks I

[klauzule stosowane przez instytucje finansujące badania naukowe ze środków publicznych]

UWAGA!

Niniejsze klauzule nie są częścią Polityki Otwartego Dostępu do wyników badań w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym - mają charakter informacyjny dla Autorów i Współautorów.

Zgodnie z działaniami "Planu S" badacze - autorzy, afiliowani oraz podlegający polityce ochrony własności intelektualnej w ramach Uniwersytetu SWPS, mogą użyć następującego **tekstu klauzuli**, aby zachować prawa do własnej wersji publikacji naukowej (Osiągnięcia naukowego lub artystycznego):

"This work was produced in whole or part by SWPS University researchers and is subject to the SWPS University Intellectual property policy. For the purpose of Open Access the author has applied a CC BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript version arising from this submission."

W przypadku projektów finansowanych **ze środków NCN**, należy umieścić następującą klauzulę na tytułowej stronie postprintu (AAM) osiągnięcia naukowego lub artystycznego, w tym publikacji naukowej (Osiągnięcia naukowego lub artystycznego):

"This research was funded in whole or in part by [Funder][Grant number]. For the purpose of Open Access, the author has applied a CC-BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript (AAM) version arising from this submission."